

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Apocalipse apocrife ale Noului Testament /

trad. și îngrijire ed. de Gheorghe Fedorovici și Monica Medeleanu. -

București : Herald, 2020

Conține bibliografie. - Index

ISBN 978-973-111-808-6

I. Fedorovici, Gheorghe (trad.) (ed.)

II. Medeleanu, Monica (trad.) (ed.)

2

Pentru noutăți și comenzi:

www.edituraherald.ro

office@edituraherald.ro

Tel: 021.319.40.60, 021.319.40.61

Fax: 021.319.40.59, 021.319.40.60

Mob: 0744.888.388, 0771.664.320

M.R. James – *Texts and Studies*, II 3 și *The Apocryphal New Testament*, Oxford, 1924

J. Armitage Robinson – *Apocalipsa lui Petru*, *Cambridge Texts and Studies*

Pentru traducerea textelor *Apocalipsa Fecioarei* și *Apocalipsa lui Zedra* au fost consultate lucrările *Apocryphal New Testament* a lui Alexander Walker și variantele lui Andrew Rutherford (*Ante-Nicene Fathers*, vol. IX), bazate pe textele publicate de M.R. James în *Texts and Studies*, II 3.

Apocalipse apocrife ale Noului Testament

Traducerea textelor și îngrijire ediție:

GHEORGHE FEDOROVICI

Apocalipsa lui Moise

Apocalipsa lui Ezdra

Apocalipsa lui Pavel

Revelația lui Ioan Teologul

MONICA MEDELEANU

Adormirea Maicii Domnului

Apocalipsa lui Petru

Apocalipsa Fecioarei

Apocalipsa lui Zedra

EDITURA HERALD

București

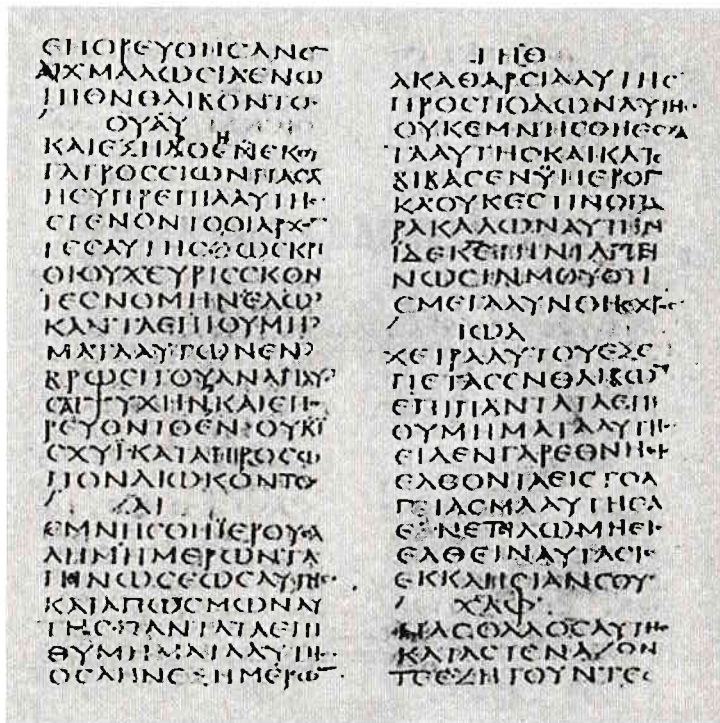
CUPRINS

Notă asupra ediției	5
Cuvânt-înainte	7
Bibliografie selectivă	17
APOCALIPSA LUI MOISE	19
Notă introductivă	21
APOCALIPSA LUI EZDRA	47
Notă introductivă	49
APOCALIPSA LUI PAVEL	65
Notă introductivă	67
REVELAȚIA LUI IOAN TEOLOGUL	97
Notă introductivă	99
Nota lui Tischendorf	115
ADORMIREA MAICII DOMNULUI	119
Notă introductivă	121
I. Cartea lui Ioan despre Adormirea Mariei	123
II. Despre adormirea binecuvântatei Fecioare Maria	139
III. Adormirea Fecioarei Maria	151

APOCALIPSA LUI PETRU	163
Notă introductivă	165
Fragmente din Apocalipsa lui Petru	177
APOCALIPSA FECIOAREI	179
Notă introductivă	181
APOCALIPSA MAICII SFINTE A DOMNULUI DESPRE PEDEPSE	183
APOCALIPSA LUI ZEDRA	199
Notă introductivă	201
Bibliografie selectivă	213
Index general	215

APOCALIPSA LUI MOISE

NOTĂ INTRODUCȚIVĂ

Pagină din *Codex Sinaiticus*

Apocalipsa lui Moise, numită astfel de către Tischendorf în urma preluării unei inscripții eronate a copistului, reprezintă o versiune extinsă a Genezei, 3–4. Fără îndoială, au existat de timpuriu, probabil chiar înainte de distrugerea celui de-al Doilea Templu, mai multe legende despre Adam și Eva care s-au păstrat în parte, dar nu în limba lor originală. Deși este general acceptat că *Apocalipsa lui Moise* aparține corpusului apocrifelor Noului Testament, acest document ar putea la fel de bine să se numere printre apocrifele Vechiului Testament; aceasta deoarece textul nu conține nicio referință explicită la vreo scriere creștină. În forma sub care se prezintă acum, pare să fie un fragment dintr-o lucrare mai extinsă. Cel puțin câteva pasaje sugerează o dată destul de veche; este foarte posibil ca autorul Evangheliei lui Nicodim să se fi inspirat de aici pentru a alcătui vestita legendă a Pomului Vieții și a Mirului Îndurării. O relatare a acestei legende poate fi găsită în lucrarea lui Cowper, *Apocryphal Gospels*, XCIX–CII; la Maury, *Croyances et Légendes de l'Antiquité*, p. 294; în comentariul lui Renan din *Journal Asiatique* din 1853. Textul lui Tischendorf este luat din patru manuscrise: A – un manuscris venețian din secolul al XIII-lea; B și C –

manuscrise vieneză din secolul al XIII-lea, respectiv al XIV-lea; și D – un manuscris milanez de prin secolul al XI-lea.

* * *

Adam, aflat pe patul de moarte, îi cere Evei să-i adune pe copiii lor și să le istorisească despre păcatul originar. Înainte de Cădere, ei doi locuiau în Paradis, care se afla în al treilea Cer. Eva povestește cum șarpele a venit la ea, în timp ce îngerii lor păzitori se aflau în cel mai înalt Cer, pentru a-l proslăvi pe Dumnezeu. Satana a convins-o să mănânce din fructele pomului interzis; la rândul ei, l-a îndemnat pe Adam să păcătuiască în același fel. Consecința actului lor necugetat a fost pierderea cinstei și purității originare cu care Dumnezeu i-a înzestrat la creația lumii. Drept pedeapsă pentru fapta lor, Dumnezeu îi alungă din Paradis, trimițându-i pe Pământ. Cu toate acestea, lui Adam i se făgăduiește – dacă viața lui pe pământ va fi bună și dreaptă –, învierea în cel de-al treilea Cer, unde el va putea din nou să se înfrupte din roadele Copacului Vieții și să trăiască veșnic.

Povestirea vieții lui Adam și a Evei, cei dintâi făcuți, dezvăluită de Dumnezeu robului Său Moise prin arhanghelul Mihail, atunci când Moise a primit din mâna Domnului Tablele Legii legământului.

CAPITOLUL 1

Iată așadar cele petrecute cu Adam și Eva. După ce au fost izgoniți din rai, Adam a luat-o pe Eva, soția sa, și au mers spre răsărit, unde au rămas vreme de optsprezece ani și două luni; iar Eva a rămas grea și a născut doi fii, pe Diafot, numit și Cain, și pe Amilab¹, care se mai chema și Abel.

CAPITOLUL 2

Iar după aceasta, Adam și Eva rămăseseră doar ei doi; și, pregătindu-se ei de culcare, Eva îi spuse lui Adam, dom-

¹ Manuscrisele indică o mare varietate de nume.

nul ei: „Stăpâne, în visul pe care l-am avut noaptea trecută am văzut sângele fiului meu Amilab, care se cheamă Abel, că se vărsa în gura fratelui său Cain, care îl bea cu neșaf și fără milă. Iar Abel se ruga de Cain să nu i-l bea pe tot, dar acesta nu voia să asculte și nu s-a lăsat până ce nu l-a sorbit până la picătura cea din urmă. Numai că sângele nu a voit să rămână în pânțele lui Cain, ci i-a țâșnit pe gură afară”. Atunci Adam a zis către Eva: „Să ne sculăm de-aici și să mergem să vedem ce s-a petrecut cu ei, ca nu cumva să fie supărați cu ceva de către vrăjmașul.”

CAPITOLUL 3

Și ducându-se, l-au aflat pe Abel omorât de mâna lui Cain, fratele său. Atunci Dumnezeu l-a chemat pe arhanghelul Mihail: „Spune-i lui Adam așa: «Taina pe care o știi nu are legătură cu fiul tău Cain, căci el este un fiu al mâniei. Ci tu să nu te întristezi, căci îți voi dărui în schimb un alt fiu, care îți va descoperi ție toate lucrurile, așa cum și tu i le vei descoperi pe cele pe care le știi. Numai să nu-i spui lui nimic dinainte». Pe acestea le-a spus Dumnezeu îngerului Său; iar Adam a păstrat cuvântul în inima sa și tot astfel și Eva dimpreună cu el, fiind măhniți pentru Abel, fiul lor.

CAPITOLUL 4

Iar după un timp Adam a cunoscut-o pe Eva, iar ea a rămas grea și l-a născut pe Set. Atunci Adam i-a spus Evei:

„Iată, avem un fiu în locul lui Abel cel înjunghiat de Cain; să aducem slavă și jertfă lui Dumnezeu pentru aceasta”.

CAPITOLUL 5

Și a avut¹ Adam treizeci de fii și treizeci de fiice². Apoi a căzut bolnav și, strigând cu glas mare, a zis: „Să vină la mine toți fiii mei, ca să-i văd înainte de a muri”. Și i-au fost aduși cu toții, căci pământul era locuit în trei părți; și ei au intrat cu toții pe ușa casei lui pentru a se ruga lui Dumnezeu. Dar fiul său Set a zis: „Părinte Adam, care este pricina durerii tale?” Și el a răspuns: „Fiul meu, greu este necazul ce m-a cuprins”. Atunci l-au întrebat cu toții: „Care îți este necazul și suferința?”

CAPITOLUL 6

Iar Set i-a luat-o înainte și a zis: „Oare nu este din pricina fructelor din rai din care ai gustat, iar acum suferi de dorul lor? Dacă este așa, poruncește-mi și voi merge să ți le aduc. Căci îmi voi mânji capul și mă voi tângui și ruga, iar Domnul mă va asculta și va trimite pe îngerul Său, și eu ți le voi aduce ție³, iar supărările tale vor lua sfârșit”. Adam i-a zis: „Nu, fiul meu Set; ci suferința și necazul meu sunt

¹ Literal, „a făcut”.

² Un manuscris adaugă: „Și a trăit Adam 930 de ani. Iar când i-a sosit sfârșitul, a strigat” etc.

³ O altă versiune spune: „Și-mi va aduce de la tine pomul ce rodește milostivire – atunci necazul tău va pleca de la tine”.

de nevindecat”. Set l-a întrebat: „Dar cum se poate aceasta și care este pricina lor?”

CAPITOLUL 7

Adam începu deci să-l lămurească: „Atunci când Dumnezeu m-a făcut pe mine și pe maica ta pentru care mor eu acum, ne-a dăruit toți pomii din rai; însă dintr-unul singur ne-a poruncit să nu mâncăm, fiindcă din acela ni se va trage moartea. S-a întâmplat însă că a venit rândul îngerilor care-o păzeau pe maica ta să se suie la Tronul dumnezeiesc pentru a-l preaslăvi pe Dumnezeu; atunci vrăjmașul, văzând că lângă ea nu se afla nimeni, nici eu, nici sfinții îngeri, i-a întins ei din roadele pomului, iar ea a gustat, după care mi-a dat și mie să gust. Prin această mâncare l-am mâniat pe Dumnezeu.

CAPITOLUL 8

Sculându-se din Tronul Său, Domnul a venit în rai și, strigând cu un glas înfricoșător, zicea: «Adame, unde ești? De ce te-ai ascuns de la fața Mea? Oare se va ascunde casa de cel care a ridicat-o?» Și a adăugat: «Fiindcă te-ai lepădat de legământul încheiat cu Mine, am adus asupra trupului tău șaptezeci de lovituri felurite¹. Suferința adusă de cea dintâi este a vederii; a celei de-a doua, a auzirii; și tot așa, una după alta, până când vei fi nimic cu totul».

¹ Sau „plăgi”.

CAPITOLUL 9

Astfel vorbi Adam către fiii săi, gemând și zicând: „Ce voi face? Căci sunt mult tulburat”. Eva plângea și ea, zicând: „Scoală-te, stăpâne Adame, dă-mi mie jumătate din suferința ta și lasă-mă să o port, căci prin mine au venit acestea asupra ta; din pricina mea ești acum cuprins de jale și mâhnire”. Dar Adam i-a spus Evei: „Ridică-te și du-te cu fiul nostru Set în preajma raiului și presărați țărână pe capetele voastre și plângeți, rugându-L pe Domnul să se milostivească de mine și să-l trimită pe îngerul Lui în rai și să-mi dea puțin mir din pomul din care curge acesta; pe acesta să mi-l aduceți și mă voi unge și mă voi odihni și-ți voi arăta chipul în care am fost înșelați atunci”.

CAPITOLUL 10

Deci Set și Eva se îndreptară către ținuturile raiului. Iar pe cale, au fost atacați de o fiară sălbatică, iar fiul ei se luptă cu aceasta. Atunci Eva a plâns, zicând: „Vai mie, vai mie; căci la Ziua de Apoi, toți cei care vor fi păcătuit mă vor blestema, ocărându-mă pentru că n-am păzit porunca lui Dumnezeu”. După care strigă la fiara aceea: „O, sălbăticiune rea, cum de nu te temi să te lupți împotriva chipului lui Dumnezeu? Cum de îndrăznești să-ți deschizi fălcile? Cum de ți-ai ascuțit colții împotriva noastră? Cum de ți-ai uitat starea, ca una ce trebuia să fii supusă chipului lui Dumnezeu?” Însă fiara aceea răspunse, mugind:

„O, Eva, nu împotriva noastră trebuie să-ți fie mustra-rea, și nici plânsul, ci împotriva ta însăși, căci tu te-ai făcut începutul sălbăticiturii firii. Cum de ți s-a deschis ție gura să mănânci din pomul din care Dumnezeu îți poruncise să nu mănânci? Aceasta este singura pricină pentru care firea întreagă s-a schimbat. Așa că nu știi dacă vei putea să înduri toate ocările pe care ți le putem aduce noi ție”.

CAPITOLUL 12

Atunci Set zise către fiara aceea: „Ba să-ți închizi gura și să nu mai spui un cuvânt, ci să fugi de la chipul lui Dumnezeu până la ziua Judecății”. Iar fiara i-a răspuns: „Set, iată că plec de la chipul lui Dumnezeu”. Așa că sălbăticiunea aceea fugi și se duse la bârlogul ei, lăsându-l pe Set rănit.

CAPITOLUL 13

Iar Set ajunse împreună cu Eva, maica lui, în preajma raiului; acolo au stat și au plâns, rugându-l pe Dumnezeu să-l trimită pe îngerul Său, pentru a le dăru¹ lor Mirul îndurării. Dumnezeu l-a trimis la ei pe arhanghelul Mihail, care le spuse acestea: „Set, omul lui Dumnezeu, nu te mai obose cu rugăciunea pentru copacul izvorător de mir, ca să-l ungi pe părintele tău Adam; căci aceasta nu ți se va da ție acum, ci în zilele din urmă. Atunci se va scula tot trupul ieșit din Adam

¹ Literal „el va da”.

chiar în ziua aceea, iar aceștia vor fi un popor sfânt; atunci li se va dăru¹ lor desfătarea raiului, iar Dumnezeu va fi cu ei. Și nimeni nu va mai păcătu¹ împotriva Lui, fiindcă inima vicleană va fi scoasă de la ei și li se va da lor o inimă care va pricepe ce este binele și care nu se va mai închina decât lui Dumnezeu. Iar tu întoarce-te la tatăl tău, căci măsura vieții lui s-a împlinit, măsura fiind de trei zile.¹ Iar când va fi să-i iasă sufletul, îți va fi dat să cunoști ce cale înfricoșătoare are acesta de străbătut”.

CAPITOLUL 14

Sfârșind de spus acestea, îngerul plecă de la ei, iar Set și Eva se întoarseră la cortul în care se odihnea Adam. Adam i-a spus Evei: „Pentru ce ai adus acest necaz și o mânie atât de grozavă asupra noastră, mânie care este însăși moartea ce s-a înstăpânit asupra neamului nostru?” Apoi i-a cerut: „Cheamă-i pe toți copiii noștri și pe copiii lor și spune-le care a fost păcatul nostru”.

CAPITOLUL 15

Atunci Eva le-a spus: „Ascultați, voi toți copiii mei și copiii copiilor mei, vă voi spune cum am fost amăgiți de vrăjmașul nostru. Știți că, atunci când ni s-a încredințat grădina raiului, fiecare avea o țarină anume în grijă; eu mă îngrijeam de partea dinspre miazăzi și apus. Iar diavolul s-a

¹ O altă lectură ar fi: „căci zilele vieții lui s-au împlinit, așa că de-acum va mai trăi încă trei zile, apoi va muri”.